

Rapport
om
indregning og måling af
udlån til dagsværdi

Finanstilsynet, februar 2008

1. Indledning

1.1. Arbejdsgruppens nedsættelse og sammensætning

På mødet den 17. april 2007 i Finanstilsynets rådgivende regnskabsudvalg for kreditinstitutter blev det besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, der skulle undersøge anvendelige fremgangsmåder ved måling af udlån og tilgodehavender til dagsværdi. Projektbeskrivelsen for arbejdsgruppen fremgik af Finanstilsynets notat af 24. januar 2007, jf. bilag 1.

Finanstilsynet inviterede på den baggrund repræsentanter for Finansrådet, Realkreditrådet, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR) og Nationalbanken til at indstille medlemmer til arbejdsgruppen.

Følgende har været medlem af arbejdsgruppen:

Rasmus Nielsen, Finansrådet
Susanne Schøtt, Finansrådet
Lars Rhod Søndergaard, FSR
Birgitte Hove, FSR
Mette Saaby Pedersen, Realkreditrådet
Kent Merrild, Realkreditrådet
Jes Klausby, Realkreditrådet
Kathrine Halmøe Schiødt, Nationalbanken
Lars Østergaard, Finanstilsynet (formand)
Flemming Petersen, Finanstilsynet
Martin Thygesen, Finanstilsynet
Klaus Melby, Finanstilsynet
Linus Emborg, Finanstilsynet (indtil 31/12 2007)

Arbejdsgruppen har afholdt fem møder: 27. juni 2007, 4. september 2007, 23. oktober 2007, 14. november 2007 og 15. januar 2008.

Denne rapport er udtryk for de konklusioner, arbejdsgruppen er nået frem til. På de områder, hvor der ikke har været enighed i arbejdsgruppen, er de forskellige synspunkter gengivet.

1.2. Resumé

Arbejdsgruppen har først og fremmest søgt, at fastslå principielle forskelle og ligheder mellem måling af udlån til henholdsvis amortiseret kostpris og til dagsværdi. Projektbeskrivelsens målsætning om at fastlægge anvendelige fremgangsmåder ved måling af udlån til dagsværdi, er i forlængelse heraf indirekte opnået ved, at rapporten peger på, i hvilket omfang og hvilke fremgangsmåder, der er fastlagt inden for rammerne af måling til amortiseret kostpris, også er anvendelige ved måling til dagsværdi. På de områder, hvor det ikke er tilfældet, har udvalget ikke drøftet de praktiske implikationer, herunder omkostningerne herved.

Udgangspunktet har i den forbindelse været, at beløbet ved første indregning i store træk er det samme ved de to målingsmetoder. Dog adskiller målingen til amortiseret

kostpris sig ved, at omkostninger og gebyrer ved lånets etablering skal fratrækkes henholdsvis tillægges det indregnede beløb.

Forskelle i målingen efter de to metoder viser sig derfor primært i de faktorer, der skal tages hensyn til ved målingen efter første indregning.

Måling til dagsværdi kræver, at værdien reguleres for ændringer i markedsrenten (basisrenten) og ændringer i den generelle markedspris på risiko samt for ændringer (såvel forbedringer som forringelser) i kreditrisikoen i forhold til det, der var forudsat ved første indregning. Ved måling til amortiseret kostpris må der ikke tages hensyn til forbedringer af kreditrisikoen, ændringer i markedsrenten og ændringer i den generelle pris på risiko.

Måling til dagsværdi og måling til amortiseret kostpris er fælles om at kræve værdiregulering (nedskrivning) i tilfælde af forværring af kreditrisikoen. Den nedskrivning, der skal foretages, er nærmere defineret og beskrevet i reglerne for amortiseret kostpris. Inden for rammerne af en dagsværdimåling er den forværrede kreditrisiko blot en af de faktorer, der skal tages hensyn til med udgangspunkt i en markedsbestemt vurdering af den aktuelle dagsværdi på udlånet.

Arbejdsgruppen har diskuteret, om der er forskelle mellem de hændelser (tabsbegivenheder), der er relevante i forbindelse med vurdering af nedskrivningsbehov inden for rammerne af henholdsvis amortiseret kostpris og dagsværdi. Arbejdsgruppen har konkluderet, at det er vanskeligt at se, at der i praksis skulle være forskelle, i hvilke hændelser der kan give anledning til kredittab inden for de to målingsgrundlag. Den mere udførlige beskrivelse af mulige tabsbegivenheder, der findes i IAS 39 i forbindelse med måling til amortiseret kostpris, synes derfor også at kunne finde anvendelse i forbindelse med måling til dagsværdi. Denne konklusion berører ikke forholdet til opgørelsen af "forventede tab" inden for rammerne af solvensreglerne for kreditinstitutter, som synes at kræve "nedskrivning" i videre omfang end muligt efter regnskabsreglerne, uanset om der er tale om måling til amortiseret kostpris eller til dagsværdi.

Repræsentanterne fra Realkreditrådet har anført, at set fra en teoretisk synsvinkel kan der inden for rammerne af måling til dagsværdi tages højde for en bredere vifte af tabsbegivenheder, end tilfældet er inden for rammerne af måling til amortiseret kostpris.

Vurderingen af de fremtidige betalingsstrømme, der danner udgangspunkt for nedskrivninger inden for rammerne af amortiseret kostpris, kan tage udgangspunkt enten i det mest sandsynlige udfald eller i en sandsynlighedsvægtning af de mulige udfald. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at alene metoden med sandsynlighedsvægtede udfald kan anvendes inden for rammerne af en dagsværdimåling.

Vurderingen af de fremtidige betalingsstrømme, der danner udgangspunkt for nedskrivninger inden for rammerne af amortiseret kostpris, skal baseres på de betalingsstrømme, som virksomheden faktisk forventer, dvs. inklusive den

påvirkning af betalingsstrømmene, som måtte være specifik for den virksomhed, som udarbejder regnskabet. Dette adskiller sig fra den vurdering, der skal anlægges ved en dagsværdi-vurdering, idet denne skal tage udgangspunkt i den vurdering af betalingsstrømmene, som markedsdeltagere ville anlægge uafhængigt af den virksomhed, som har udlånet.

Med hensyn til måling af realkreditudlån til dagsværdi blev det i forbindelse med udvalgsarbejdet forud for indførelsen af de danske IFRS-forenelige regnskabsregler antaget, at sådanne udlån kunne måles til samme værdi som børsværdien af de bagvedliggende obligationer med en regulering for værditab som følge af ændringer i risikoen på låntager. Denne regulering kunne foretages – blev det antaget – på samme måde som foreskrevet for nedskrivninger af udlån til amortiseret kostpris.

Udvalget har revurderet denne antagelse og er kommet frem til, at den var for forenklet. Dagsværdien af realkreditudlån skal løbende vurderes med henblik på, om den risikopræmie, der er indeholdt i bidraget på lånet, svarer til den aktuelle markedspris på risikoen. Er det ikke tilfældet, skal der foretages værdiregulering. Fastsættelsen af eventuelle nedskrivninger skal ske på baggrund af sandsynlighedsvægtede udfald, og der skal ses bort fra eventuelle virksomhedsspecifikke elementer i de betalingsstrømme, som nedskrivningerne vurderes på baggrund af.

Repræsentanterne fra Realkreditrådet har dog gjort gældende, at bidragene på realkreditudlån fastsættes ud fra en langsigtet vurdering af risikoen, og at der derfor kun er behov for at værdiregulere udlånenes værdi, når der indtræffer strukturelle ændringer, der ændrer tabssandsynligheden over flere konjunkturcykler. Under forudsætning af at sådanne strukturelle ændringer ikke er indtruffet, kan den hidtil anvendte praksis for nedskrivninger efter disse medlemmers opfattelse fortsat finde anvendelse i forbindelse med måling til dagsværdi bortset fra, at nedskrivningerne skal foretages på baggrund af sandsynlighedsvægtede udfald, og at der skal ses bort fra eventuelle virksomhedsspecifikke elementer i betalingsstrømmene.

I de tilfælde, hvor der ved målingen i balancen anvendes amortiseret kostpris, kræver IFRS, at der i noterne skal oplyses om værdien ved en måling til dagsværdi. Der er i arbejdsgruppen ikke enighed om, at der skal anlægges samme væsentlighedskriterier med hensyn til usikkerhed og fejl ved målingen til dagsværdi i henhold til dette notekrav som hvis målingen vedrørte et beløb indeholdt i balancen. Finanstilsynets og Nationalbankens repræsentanter i arbejdsgruppen er af den opfattelse, at væsentlighedskriteriet for denne noteoplysning er det samme, som tilfældet ville være for et beløb, der var indeholdt i balancen, fordi der er tale om en oplysning, der kan anvendes til en alternativ indregning af en regnskabslæser. Repræsentanter for FSR og Finansrådet mener, at væsentlighedskriteriet er lempeligere for notekrav, herunder også for dette notekrav, end for et beløb, der indregnes i balancen.

2. Baggrund

I henhold til reglerne i IFRS (IAS 39) skal udlån og tilgodehavender som udgangspunkt måles til amortiseret kostpris. Udlån og tilgodehavender er defineret

som ikke-afledte finansielle instrumenter med faste eller bestemmelige betalinger. Instrumenter, som noteres på aktive markeder, indgår i en handelsportefølje eller henregnes til gruppen af aktiver, der er disponible for salg, omfattes dog ikke af definitionen, jf. definitionen i IAS 39(9).

I praksis synes alt som traditionelt betegnes som "udlån" i kreditinstitutter at falde ind under denne definition af udlån og tilgodehavender i IAS 39.

Som nævnt skal udlån og tilgodehavender (i det følgende betegnet "udlån") som udgangspunkt måles til amortiseret kostpris. Efter den såkaldte dagsværdioption, som findes i IAS 39(9), kan udlån dog under nærmere angivne betingelser måles til dagsværdi med værdiregulering i resultatopgørelsen.

Dagsværdi ("fair value") defineres i henhold til IFRS således:

*"The amount for which an asset could be exchanged, a liability settled, or an equity instrument granted could be exchanged, between knowledgeable, willing parties in an arm's length transaction."*¹

I tilfælde, hvor et finansielt instrument handles på et aktivt marked, er dagsværdien lig med den noterede pris på instrumentet, der kan aflæses på markedet. Handles instrumentet ikke på et aktivt marked, fastsættes værdien ud fra en værdiansættelsesteknik, der inddrager de faktorer, som markedsdeltagere vil tage hensyn til ved fastsættelsen af en pris. Blandt disse faktorer skal i videst muligt omfang indgå priser, der er fastsat på aktive markeder.²

Efter de danske regnskabsregler for kreditinstitutter skal udlån, som låntager har en kontraktmæssig ret til at indfri ved indlevering af en til restgælden svarende mængde af bestemte børsnoterede³ obligationer udstedt af virksomheden, måles til

¹ Jf. IFRS 2, Appendix A. Definitionen i IASB's diskussionspapir fra november 2006 om "Fair Value Measurement" lød således: "Fair value is the price that would be received to sell an asset or paid to transfer a liability in an orderly transaction between market participants at the measurement date." Den væsentligste forskel mellem de to definitioner synes at være, at definitionen i diskussionspapiret for så vidt angår forpligtelser ("liabilities") tager udgangspunkt i prisen ved en overdragelse ("transfer"), mens den gældende definition i IFRS tager udgangspunkt i det beløb, der ville fremkomme med udgangspunkt i en afvikling af forpligtelsen ("settlement").

² I diskussionspapiret nævnt i note 1 er disse forhold beskrevet som et hierarki med tre niveauer. På første niveau i hierarkiet anvendes som input i målingen noterede priser fra et aktivt marked på identiske instrumenter. På andet niveau anvendes input i form af noterede priser for lignende instrumenter eller andre observerbare markedsbestemte input, der er relevante for det pågældende instrument. På tredje niveau anvendes ikke-observerbare inputs baseret på den bedste tilgængelige information. Målingen skal foretages på det højest mulige af de tre niveauer. Da udlån definitions-mæssigt ikke handles på aktive markeder, vil måling af udlån på første niveau i hierarkiet ikke kunne forekomme.

³ Med børsnoterede menes optaget til handel på et reguleret marked.

dagsværdi med værdiregulering i resultatopgørelsen.⁴ De danske regnskabsregler kan derfor siges at foreskrive en obligatorisk anvendelse af dagsværdioptionen for disse udlån.

I henhold til IFRS 7 skal der i regnskabets noter oplyses om dagsværdien af alle finansielle instrumenter. Kravet gælder også udlån. Et tilsvarende krav findes ikke i de danske regnskabsregler.

I henhold til IFRS 3 skal aktiver og forpligtelser i den overtagne virksomhed i forbindelse med den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger måles til dagsværdi på overtagelsesdagen. Dette vil således også gælde eventuelle udlån i den overtagne virksomhed. Reglen finder også anvendelse i henhold til de danske regnskabsregler.

Der er således behov for anvendelse af måling til dagsværdi på udlån i følgende tilfælde:

- 1) ved måling af udlån, som låntager har en kontraktmæssig ret til at indfri ved indlevering af en til restgælden svarende mængde af børsnoterede obligationer udstedt af virksomheden,
- 2) ved anvendelse af dagsværdioptionen på udlån i øvrigt i regnskaber aflagt efter de danske regnskabsregler eller efter IFRS,
- 3) ved måling af udlån, der indgår i en handelsbeholdning, i regnskaber aflagt efter de danske regnskabsregler eller efter IFRS,
- 4) ved måling af udlån til dagsværdi til brug for noteoplysningskravet i IFRS 7 om angivelse af finansielle instrumenters dagsværdi i IFRS-regnskaber og
- 5) ved måling af udlån i den overtagne virksomhed i forbindelse med virksomhedssammenslutninger.

Denne rapport har til formål at diskutere, hvorledes dagsværdien af udlån kan fastlægges inden for rammerne af IFRS og de danske regnskabsregler for kreditinstitutter, herunder diskutere forskellene i forhold til måling til amortiseret kostpris. I den forbindelse bemærkes, at IASB har igangsat et projekt om måling til dagsværdi. Det er væsentligt at sikre, at der ikke fastlægges en praksis med hensyn til dagsværdimåling, som efterfølgende vil skulle ændres som følge af IASB's projekt om måling til dagsværdi. Projektet har hidtil givet sig udslag i udsendelse af et diskussionspapir, som har været i offentlig høring.⁵ Diskussionspapiret tyder ikke på, at der vil blive fastsat mere detaljerede regler for den praktiske fastlæggelse af dagsværdimålinger end de principper, som allerede findes i IFRS (og som der er taget højde for i denne rapport), men i øvrigt er der ikke udsigt til en snarlig afslutning af projektet.⁶

⁴ § 50, stk. 2, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 1466 af 13. december 2006 om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

⁵ Discussion Paper: Fair Value Measurements, Part 1 + 2, IASB, november 2006.

⁶ Forslaget, der er indeholdt i diskussionspapiret, indebærer, at de definitioner og vejledninger vedrørende måling til dagsværdi, der p.t. findes forskellige steder i IAS/IFRS, skal erstattes af en fælles definition og principbaseret vejledning, der skal finde anvendelse i alle tilfælde, hvor

3. Måling af udlån

Forskellene i måling til amortiseret kostpris og til dagsværdi berører først og fremmest den løbende måling efter første indregning. Den værdi, udlån skal optages til ved første indregning, er i begge tilfælde som udgangspunkt udlånenes dagsværdi på dette tidspunkt.⁷ I forbindelse med måling til amortiseret kostpris skal dagsværdien ved første indregning dog justeres for transaktionsomkostninger samt gebyrer, som skal amortiseres over løbetiden.

Bortset fra justeringen som følge af transaktionsomkostninger og gebyrer ved målingen til amortiseret kostpris skyldes de eventuelle forskelle i værdien af udlån, der udspringer af forskelle i målingsgrundlaget, henholdsvis amortiseret kostpris og dagsværdi, derfor de forskelle i behandlingen af de ændringer af betydning for målingen, der finder sted efter første indregning.

Følgende elementer, der kan variere over et udlåns løbetid, synes mest relevante i forbindelse med målingen af udlån efter første indregning⁸:

- 1) den markedsrente, der udtrykker den aktuelle tidsværdi af penge⁹,
- 2) den generelle pris på risiko,
- 3) kreditrisikoen på udlånet og
- 4) valutakurs i tilfælde, hvor udlånet afregnes i en anden valuta end præsentationsvalutaen.

Det antages, at der ikke er øvrige variable elementer, der er relevante i forbindelse med målingen. Ændringer i indfrielsesvilkår og lignende for et udlån betragtes således som forhold, der giver anledning til vurdering af et nyt udlån, og ikke som forhold, der afstedkommer ændringer i værdien af et eksisterende udlån.

Hvis udlånet indeholder optioner, vil der ud over ovenstående være elementer af betydning for værdien af optionerne, der kan variere, og som der i sådanne tilfælde skal tages hensyn til. Eksempelvis vil værdien af et udlån, der kan indfris til pari, være afhængig af volatiliteten i markedsrenten.

Udlånsrenter fastsættes almindeligvis, således at de ikke alene dækker markedsrenten og kreditrisikoen på låntager, men også kreditinstituttets forventede omkostninger. Disse generelle omkostninger knyttet til udlånene antages ikke at variere på en måde, så det kan få indflydelse på eksisterende udlåns værdi.

standarderne forskriver eller tillader måling til dagsværdi uanset hvilke aktiver eller forpligtelser, der er tale om.

⁷ Jf. IAS 39(43).

⁸ IAS 39 kræver ikke en egentlig separat vurdering af enkeltelementer af betydning for målingen ved anvendelse af måling til dagsværdi., men IAS 39(AG82) indeholder en opremsning af faktorer, der er relevante ved vurderingen af et finansielt instruments dagsværdi.

⁹ Jf. IAS 39(AG82(a)), hvor der henvises til "the time value of money", som en af de faktorer, der typisk indgår ved måling til dagsværdi. Udtrykkene "basic interest rate" eller "risk-free interest rate" angives at blive anvendt ensbetydende med "the time value of money". Denne basisrente er således uafhængig af den konkrete risiko knyttet til et udlån.

Den aktuelle markedsrente eller basisrenten er i IAS 39(AG82(a)) beskrevet som den risikofri rente. Ikke mindst de aktuelle markedsforhold i forbindelse med "subprime-krisen" aktualiserer imidlertid, at prisen på kreditrisiko på udlån varierer uafhængigt af den konkrete risiko knyttet til låntageren. I opstillingen ovenfor er der taget højde herfor ved det særskilte element under nr. 2, "den generelle pris på risiko". Elementet er en markedsbestemt marginal, som er uafhængig af såvel den risikofri rente som af den konkrete risiko på låntager.

Med kreditrisiko menes alle forhold knyttet til låntageren, som er af betydning for dennes betalingsvilje og -evne.

4. Generelle forskelle ved måling til amortiseret kostpris henholdsvis dagsværdi

Måling til amortiseret kostpris er i udgangspunktet som princip en måling til kostpris (dvs. dagsværdien ved første indregning). Målingsprincippet er dog ikke en ren kostpris, dvs. en værdi svarende til transaktionsprisen, som fastholdes, indtil udlånet er afviklet eller afhændet. Udlån til amortiseret kostpris skal gøres til genstand for visse nærmere afgrænsede værdireguleringer, nemlig nedskrivninger som følge af forværringer i kreditrisikoen samt tilbageførsler af sådanne nedskrivninger.

Måling til dagsværdi er principielt forskellig herfra, idet anvendelse af dagsværdi principielt kræver regulering for en hvilken som helst ændring, som markedsdeltagere ville vurdere har indflydelse på værdien af udlånet.

Der kan opstilles følgende tabel:

	Nedskrivning i forbindelse med forværring af kreditrisiko samt tilbageførsler	Opskrivning i forbindelse med forbedring af kreditrisiko	Regulering for ændring i markedsrente	Regulering for ændring i den generelle pris på risiko	Regulering for ændring i valutakurs	Regulering for transaktionsomkostninger og gebyrer
Amortiseret kostpris	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja (amortiseres over løbetid)
Dagsværdi	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej

4.1. Nedskrivning i forbindelse med forværring af kreditrisiko

Tabellen indikerer alene, om der ved målingen skal tages hensyn til dette element eller ikke. Der er således ikke med tabellen taget stilling til, om nedskrivningen i relation til dette element ved måling til henholdsvis amortiseret kostpris og dagsværdi vil være af samme størrelse. Dette forhold diskuteres nedenfor i afsnit 5.

4.2. Opskrivning i forbindelse med forbedring af kreditrisiko

Princippet for måling til amortiseret kostpris tillader ikke, at der foretages opskrivning, hvis kreditrisikoelementet forbedres i forhold til vurderingen af dette element ved første indregning.¹⁰

Inden for rammerne af en dagsværdimåling vil der skulle tages hensyn til en eventuel forbedring af kreditrisikoelementet. Dette forhold tenderer således mod, at værdien i henhold til en dagsværdimåling alt andet lige vil være højere, end tilfældet er efter en måling til amortiseret kostpris.

4.3. Regulering for ændring i markedsrente

Ved måling til amortiseret kostpris skal der ikke reguleres for ændringer i markedsrenten (basisrenten). Hvis lånerenten er direkte knyttet an til markedsrenten, vil lånets værdi målt til amortiseret kostpris dog følge markedsrenten på samme måde, som hvis lånet blev målt til dagsværdi. Dette gælder eksempelvis for mange erhvervslån, hvor lånerenten fastsættes som en til enhver tid gældende nærmere bestemt rente på markedet (eksempelvis LIBOR) plus et tillæg, som er fastsat i forhold til den pågældende låntager.

I andre tilfælde kan lånerenten være variabel på den måde, at kreditinstituttet har mulighed for at ændre rentesatsen ved ændringer i markedsrenten. I sådanne tilfælde kan det ikke uden videre forudsættes, at de "variabelt" forrentede udlån har samme dagsværdi som den, der følger af målingen til amortiseret kostpris. Der vil for det første kunne være tale om en tidsforskydning i kreditinstituttets ændring af lånerenten i forhold til ændringen i markedsrenten. For det andet er det ikke sikkert, at kreditinstituttet fuldt ud har udnyttet muligheden for at ændre lånerenten, selvom markedsrenten har ændret sig. For det tredje kan der være aftalemæssige begrænsninger, der gør, at instituttet ikke fuldt ud kan tilpasse lånerenten til ændringer i markedsrenten, eksempelvis hvis der kræves ændringer i markedsrenten af en vis størrelse, før kreditinstituttet kan ændre lånerenten.

I sådanne tilfælde, hvor der ikke sker en automatisk regulering af renten, må det derfor vurderes konkret, om ændringer i markedsrenten foranlediger, at dagsværdien af udlånene er ændret. Det afhænger af, hvorledes kreditinstituttet har ageret med hensyn til at foretage afledte reguleringer af renten på instituttets udlån.

Medmindre der er tale om egentligt variabel rente på udlånene, vil dette forhold således kunne give anledning til en forskel i værdien målt til amortiseret kostpris og til dagsværdi. Stigende markedsrente vil tendere mod, at værdien af udlån målt til dagsværdi falder, og omvendt ved faldende markedsrente. Ændringer i markedsrenten vil derimod ikke påvirke værdien, når den måles til amortiseret kostpris.

¹⁰ Der kan foretages tilbageførsel af hidtil foretagne nedskrivninger, men ikke opskrivninger herudover.

Egentligt fastforrentede udlån vil give anledning til en forskel i målingen til henholdsvis amortiseret kostpris og dagsværdi. Målingen til dagsværdi nødvendiggør løbende regulering af fast forrentede udlån i takt med ændringer i markedsrenten. Hvis virksomheden har afdækket renterisikoen med derivater og anvender regnskabsmæssig sikring, vil der dog også inden for rammerne af måling til amortiseret kostpris skulle foretages en regulering af udlånene i takt med ændringerne i markedsrenten. Denne regulering vedrører dog kun det sikrede element (markedsrenteændringer), mens øvrige elementer fortsat måles efter principperne for amortiseret kostpris.

4.4. Regulering for ændring i den generelle pris på risiko

Regulering for ændring i den generelle pris på risiko vil, ligesom tilfældet er for en ændring i den risikofri rente, alene skulle foretages ved måling til dagsværdi, men ikke til amortiseret kostpris. En ændring i den aktuelle generelle pris på risiko (kreditudbydernes risikovillighed) vil derfor kunne give anledning til forskelle i målingerne til henholdsvis amortiseret kostpris og dagsværdi.

4.5. Regulering for ændring i valutakurs

Regulering for ændring i valutakurs er aktuel, hvis udlånet skal tilbagebetales i en anden valuta end kreditinstituttets præsentationsvaluta. Ved såvel måling til amortiseret kostpris som til dagsværdi vil værdien af udlånet skulle omregnes til præsentationsvalutaen efter kursen på balancedagen, jf. IAS 21 og § 39 i regnskabsbekendtgørelsen. Ændringer i valutakurser medfører således ikke forskelle i værdien målt efter henholdsvis amortiseret kostpris og dagsværdi.

5. Forskelle i nedskrivninger ved måling til amortiseret kostpris henholdsvis dagsværdi

Ved såvel måling til amortiseret kostpris som måling til dagsværdi skal der foretages regulering af værdien af udlån i forbindelse med forværing af kreditrisikoen på udlånet.

Størrelsen af den nedskrivning, der skal foretages, er i reglerne for amortiseret kostpris defineret som:

"the difference between the asset's carrying amount and the present value of estimated future cash flows (excluding future credit losses that have not been incurred) discounted at the financial asset's original effective interest rate (ie the effective interest rate computed at initial recognition)"¹¹

Bortset fra, at der inden for rammerne af en måling til dagsværdi ville skulle anvendes en aktuel markedsrente ved diskonteringen og ikke lånets oprindelige effektive rente, synes denne definition også at kunne finde anvendelse i forbindelse med fastlæggelsen af et nedskrivningsbehov inden for rammerne af måling til dagsværdi forårsaget af forventede manglende kontraktmæssige betalinger, jf. dog afsnit 5.2 om eventuelle forskelle mellem virksomhedsspecifikke betalingsstrømme og betalingsstrømme, som de vurderes i markedet.

¹¹ IAS 39(63).

IAS 39(58-62 + AG84-AG92) indeholder vejledning for, hvorledes en sådan nedskrivning skal foretages inden for rammerne af måling til amortiseret kostpris.

Standarden indeholder ikke en tilsvarende vejledning for, hvorledes nedskrivningen skal foretages inden for rammerne af måling til dagsværdi. Det er således det overordnede princip for måling til dagsværdi uden nærmere vejledning, der også skal finde anvendelse i forbindelse med det element i målingen til dagsværdi, der vedrører kreditrisikoen på en låntager.

Bestemmelsen i IAS 39(58) fastslår ganske vist, at nedskrivningsvejledningen i standardens følgende paragraffer ikke alene skal følges i forbindelse med finansielle aktiver til amortiseret kostpris og aktiver til kostpris men også i forbindelse med aktiver disponible for salg, som måles til dagsværdi. Vejledningen i IAS 39(59-62 + AG84-AG92) om nedskrivninger i forbindelse med værdiforringelse forårsaget af forværring af kreditrisikoen finder således anvendelse både i forbindelse med måling til amortiseret og i forbindelse med måling til dagsværdi. I sidstnævnte tilfælde gælder dette, når aktiverne er klassificeret som aktiver disponible for salg.

Det forhold, at nedskrivningsvejledningen i IAS39(59-62 + AG84-AG92) både finder anvendelse i forbindelse med måling til amortiseret kostpris og til dagsværdi, kan imidlertid ikke tages til indtægt for, at nedskrivning efter de to målingsmetoder er ens. I forhold til aktiver disponible for salg angiver nedskrivningsvejledningen kriterierne for, hvornår en værdiregulering skal indregnes i resultatopgørelsen, jf. IAS 39(67-70). Bestemmelserne udelukker således ikke, at der kan forekomme nedadgående værdiregulering af aktiver disponible for salg inden for rammerne af en dagsværdimåling som følge af forværring i kreditrisikoen ud over de nedskrivninger, der følger af nedskrivningsvejledningen i IAS39(59-62 + AG84-AG92).

Værdiregulering som følge af forværret kreditrisiko inden for rammerne af en dagsværdimåling er i sagens natur en værdiregulering, der finder sted i overensstemmelse med det overordnede målingsprincip, som er fastlagt i og med målingen til dagsværdi. Dvs. værdireguleringen skal være udtryk for den værdiforringelse, som to uafhængige markedsdeltagere kan blive enige om har fundet sted i den relevante periode.

Nedskrivning inden for en måling til amortiseret kostpris har ikke på samme måde et overordnet målingsprincip, som nedskrivningen kan holdes op imod. Nedskrivning inden for rammerne af amortiseret kostpris er i højere grad styret af de detailregler, der er fastlagt for sådanne nedskrivninger.

Udlån handles definitions-mæssigt ikke på aktive markeder. Der findes derfor ikke uden videre en noteret kurs, der kan anvendes ved fastlæggelsen af udlåns dagsværdi. Dagsværdien skal således findes ved hjælp af en værdiansættelsesteknik, der estimerer den pris, hvortil udlånet ville kunne afhændes, når parterne i transaktionen er kvalificerede, villige og indbyrdes uafhængige. Værdiansættelsesteknikken skal inddrage alle relevante elementer, som parterne

ville tage hensyn til i en handel, og være i overensstemmelse med almindeligt anerkendte metoder for prisfastsættelse.

Spørgsmålet er, hvorledes de detailregler, der finder anvendelse i forbindelse med nedskrivninger inden for en måling til amortiseret kostpris, harmonerer med en model for, hvorledes uafhængige markedsdeltagere ville vurdere om en værdiforringelse har fundet sted som følge af ændringer i risikoen på låntager. I det følgende gennemgås nærmere nogle af de forhold, der er relevante i forbindelse med at vurdere, hvorvidt der er forskelle mellem nedskrivningsvejledningen i IAS39(59-62 + AG84-AG92) og de nedskrivningskriterier, som det vil være relevant at inddrage inden for en model, der skal fastlægge dagsværdien af udlån.

5.1. Indtrufne versus forventede tab.

I "Basis for Conclusion" (BC108-110) til IAS 39 beskrives, at hørings svarene i forbindelse med ændringen af IAS 39 rejste problemstillingen, om nedskrivningsprincipperne ("impairment") tager udgangspunkt i indtrufne ("incurred") eller i forventede ("expected") tab. Det slås i den forbindelse fast, at der udelukkende kan foretages nedskrivninger for tab, når disse er indtruffet (IAS 39(BC109)), og at det ville være inkonsistent med amortiseret kostpris-modellen at indregne tab på baggrund af forventede fremtidige transaktioner eller begivenheder. Spørgsmålet er, om der kan sluttes modsætningsvis fra denne konstatering, nemlig at måling til dagsværdi kræver indregning af tab i videre omfang, dvs. ikke blot indregning af dem, der er indtruffet, men også af "forventede tab" herudover.

Forholdet har været diskuteret i arbejdsgruppen ud fra den problemstilling, om der er forskel på de hændelser eller tabsbegivenheder, der kan eller skal give anledning til "nedskrivning" inden for rammerne af måling til henholdsvis amortiseret kostpris og dagsværdi.

Det kan i den forbindelse være relevant at undersøge, hvad der menes med "indtrufne tab". Basis for Conclusion til IAS 39 indeholder i BC 110 følgende:

"Therefore, the Board included guidance in IAS 39 that specifies that for a loss to be incurred, an event that provides objective evidence of impairment must have occurred after the initial recognition of the financial asset, and IAS 39 now identifies types of such events. Possible or expected future trends that may lead to a loss in the future (eg an expectation that unemployment will rise or a recession will occur) do not provide objective evidence of impairment. In addition, the loss event must have a reliable measurable effect on the present value of estimated future cash flows and be supported by current observable data."

Strengt taget indeholder dette citat kun den konstatering, at en nedskrivning først kan indregnes, når der er indtruffet en begivenhed, der giver anledning til værditabet. Det er vanskeligt at se, at denne konstatering kun skulle være gældende inden for rammerne af måling til amortiseret kostpris, eller med andre ord: Der kan med andre ord ikke foretages en modsætningsvis konklusion, hvorefter det inden for rammerne af måling til dagsværdi skulle være muligt at foretage nedskrivning

på basis af begivenheder, der ikke er indtruffet. I givet fald skulle markedsdeltagerne uden objektivt konstaterbart grundlag for den ændrede vurdering antages at blive enige om, at "forventningerne" om tab er forøget.

En model for måling til dagsværdi i situationer, hvor en sådan umiddelbart ikke kan aflæses i et marked, må nødvendigvis også forudsætte, at "et eller andet" må være indtruffet, før en nedskrivning kan foretages. Der skal være indtruffet "et eller andet" objektivt konstaterbart, der påvirker kreditrisikoelementet negativt, hvis man i sin model for måling til dagsværdi skal kunne antage, at markedsdeltagerne bliver enige om, at et værditab har fundet sted, jf. følgende citat fra IAS 39(AG76A), der omhandler måling til dagsværdi i tilfælde, hvor der ikke foreligger aktive markeder:

"The application of paragraph AG76 may result in no gain or loss being recognised on the initial recognition of a financial asset or financial liability. In such a case, IAS 39 requires that a gain or loss shall be recognised after initial recognition only to the extent that it arises from a change in a factor (including time) that market participants would consider in setting a price."

Det kan derfor konkluderes, at der såvel inden for rammerne af måling til amortiseret kostpris som inden for rammerne af måling til dagsværdi skal være indtruffet en eller flere tabsbegivenheder (i citatet: *"change in a factor"*).

Måling til dagsværdi af kreditrisikoelementet på et almindeligt udlån, som ikke handles på et aktivt marked, vil således ligesom ved amortiseret kostpris skulle bygge på, at der er sket en ændring i nogle faktorer eller indtruffet en eller flere begivenheder siden første indregning.

I forbindelse med bestemmelserne om nedskrivning ("impairment"), der finder anvendelse inden for rammerne af amortiseret kostpris, er det angivet, at den eller de tabsbegivenheder, der kan komme på tale, skal være af en karakter, så den (de) "has an impact on the estimated future cash flows of the financial asset or group of financial assets that can be reliably estimated."¹²

De "tabsbegivenheder", der kan komme på tale i forbindelse med værdiregulering som følge af øget kreditrisiko inden for rammerne af måling til dagsværdi, skal være af en karakter, så markedsdeltagere ville tage hensyn til dem ved fastsættelsen af en pris på udlånet. Hvis markedsdeltagerne på grund af den indtrufne begivenhed må antages at vurdere, at prisen på udlånet er faldet, må dette være ensbetydende med, at de vurderer, at de forventede fremtidige betalingsstrømme fra udlånet påvirkes af den pågældende begivenhed.

For praktiske formål kan det derfor være vanskeligt at se, at betoningen af, at nedskrivningsvejledningen i IAS 39 tager udgangspunkt i *indtrufne* tab, skulle indebære, at de tabsbegivenheder, der er relevante, ikke også finder anvendelse ved

¹² IAS 39(59).

vurderingen af nedskrivningsbehov inden for rammerne af en måling til dagsværdi.¹³

Der er dog ikke fuld enighed i arbejdsgruppen om forholdet, idet Realkreditrådets medlemmer mener, at de tabshændelser, der skal tages hensyn til inden for rammerne af måling til dagsværdi set fra en teoretisk synsvinkel er mere omfattende end de tabsbegivenheder, det er muligt at tage hensyn til inden for rammerne af måling til amortiseret kostpris. Det er Realkreditrådets opfattelse, at forskellene i opfattelse ikke har nogen regnskabsmæssige konsekvenser, da differencen mellem indtrufne og forventede begivenheder, som kunne give anledning til ændringer i nedskrivninger, er indarbejdet i den måde lånene er prissat på, jf. kapitel 6.

5.2. Virksomhedsspecifikke betalingsstrømme kontra markedsvurdering

Det tab, der skal indregnes i forbindelse med en nedskrivning inden for rammerne af en måling til amortiseret kostpris, er defineret som forskellen mellem et udlåns regnskabsmæssige værdi og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalingsstrømme på udlånet.

Det følger implicit, at de forventede fremtidige betalingsstrømme, der skal anvendes er de betalingsstrømme, som den regnskabsaflæggende virksomhed må forvente fra udlånet. Disse betalingsstrømme vil være påvirket af virksomhedens politik for behandling af nødlidende udlån og de omkostninger, som virksomheden erfaringsmæssigt pådrager sig i den forbindelse. De betalingsstrømme, der tages udgangspunkt i ved måling til amortiseret kostpris, er således virksomhedsspecifikke og ikke nødvendigvis sammenfaldende med de betalingsstrømme, som uafhængige markedsdeltagere ville tage udgangspunkt i ved en vurdering af udlånets dagsværdi.

Et eksempel, der kunne give anledning til forskelle på virksomhedsspecifikke betalingsstrømme og betalingsstrømme, som markedet ville vurdere dem, kunne være et engagement i en lokal virksomhed med OIV hos et pengeinstitut funderet i samme lokalsamfund. Pengeinstituttet kunne tænkes at være villig til at acceptere en lavere tilbagebetaling på udlånet, end andre banker ville være villige til med henblik på at øge sandsynligheden for, at virksomheden overlever. Ved måling til amortiseret kostpris skal pengeinstituttet vurdere nedskrivningsbehovet med udgangspunkt i den betalingsstrøm, som banken forventer på baggrund af den faktiske håndtering af engagementet, som banken agter at gennemføre.

Ved måling til dagsværdi vil det derimod være "markedets" behandling af nødlidende lån og gennemsnitlige markedsomkostninger ved behandlingen af et sådant lån, der vil være afgørende for målingen.

¹³ Denne konstatering må ikke tages som udtryk for, at "forventede tab", som dette begreb er fastlagt i solvensreglerne (Basel II reglerne), kan finde anvendelse ved en måling til dagsværdi i henhold til regnskabsreglerne. Kravet om hensyntagen til "forventede tab" som fastlagt i solvensreglerne synes at kræve nedskrivninger i videre omfang end muligt inden for en dagsværdimåling.

Hvis der derfor er grund til at antage, at kreditinstituttets politik for behandling af nødlidende lån og dets omkostninger i forbindelse hermed afviger fra "markedets" politik og omkostninger, vil dette forhold give anledning til en forskel i vurderingen af nedskrivningsbehovet inden for rammerne af henholdsvis amortiseret kostpris og dagsværdi.

Den forskel i måling efter de to målingsgrundlag, som her er omtalt, må ikke forveksles med den forskel i vurderingen, der ville kunne fremkomme i tilfælde af forskelligt informationsniveau hos dem, der foretager vurderingen. Vurderingen af nedskrivningsbehov under såvel måling til amortiseret kostpris som til dagsværdi forudsættes under alle omstændigheder at foretages på baggrund af fuld information om alle forhold af betydning for målingen.

5.3. Måling ud fra det mest sandsynlige udfald kontra sandsynlighedsvægtning

Det er fastslået, at reglerne for måling af tab i forbindelse med nedskrivning kan tage udgangspunkt i såvel det mest sandsynlige udfald med hensyn til de fremtidige betalingsstrømme fra lånet, som en sandsynlighedsvægtning af de forskellige udfald, som kan forventes.¹⁴

En måling med udgangspunkt i det mest sandsynlige udfald vil ikke resultere i indregning af et tab, medmindre sandsynligheden for tab overstiger 50 pct. Til gengæld vil et tab blive indregnet fuldt ud, når sandsynligheden for at hele beløbet tabes overstiger 50 pct., selvom der altid vil være en vis sandsynlighed for, at tabet ikke vil opstå.

Fremgangsmåden indebærer således i forbindelse med måling af lånene individuelt, at mindre forværringer i risikoen ikke resulterer i indregning af tab,¹⁵ mens risikoen, når den overstiger et vist niveau, resulterer i indregning af tab, der er højere end det, der gennemsnitligt må forventes.¹⁶

En måling med udgangspunkt i en sandsynlighedsvægtning af forskellige udfald må antages at være bedst i overensstemmelse med, hvorledes uafhængige markedsdeltagere vil vurdere værdien af lånet. Dagsværdien af udlånet vil således principielt indeholde effekten af marginale ændringer i kreditrisikoen, som ikke nødvendigvis er indeholdt i målingen af tab ved nedskrivninger inden for rammerne af en måling til amortiseret kostpris.

Omvendt muliggør reglerne for måling til amortiseret kostpris, at der vælges en fremgangsmåde (nemlig sandsynlighedsvægtning), der resulterer i en måling af

¹⁴ Jf. Fondsrådets afgørelse i 2. halvår 2005 om et pengeinstituts beregning af nedskrivningsbehov på udlån (anvendelse af sandsynlighedsvægtede scenarier), som er offentliggjort på Fondsrådets hjemmeside, www.fondsraadet.dk.

¹⁵ Det må antages, at gruppevis vurdering vil kompensere for denne tendens mod indregning af for "lave" tab i den individuelle vurdering.

¹⁶ Denne tendens mod indregning af for "høje" tab vil derimod ikke, jf. note 15, blive modvirket af den gruppevis vurdering.

kreditrisikoen, der svarer til den, der ville fremkomme inden for en måling til dagsværdi.

6. Dagsværdi af udlån, der kan indfris med børsnoterede obligationer

Det har været antaget, at dagsværdien af udlån, der kan indfris af låntager ved indlevering af bestemte obligationer, kan fastsættes som dagsværdien af de pågældende obligationer reduceret med nedskrivninger i forhold til låntageren, samt at disse nedskrivninger kunne opgøres efter samme principper, som dem der anvendes ved måling til amortiseret kostpris.

Eftersom låntageren på et sådant lån betaler en højere rente end obligationsrenten, nemlig med et tillæg i form af et såkaldt "bidrag", hviler antagelsen på en forudsætning om, at bidraget svarer til den initiale kreditrisiko på låntageren.

Medmindre der foreligger åbenbare indikationer for noget andet, må det anses for en rimelig antagelse, at bidraget ved lånets etablering svarer til markedets vurdering af kreditrisikoen og omkostningerne i øvrigt i løbetiden.

Forudsat bidraget holdes uændret, skal den efterfølgende måling af udlånet til dagsværdi med det udgangspunkt principielt reflektere forværringer og forbedringer i kreditrisikoen på låntager.

Forværringer i kreditrisikoen vil kunne reflekteres ved individuelle og gruppevis nedskrivninger, forudsat at disse foretages på en måde, der tager hensyn til, at der er tale om en dagsværdimåling. Dvs. nedskrivningsbehovet skal foretages ved anvendelse af sandsynlighedsvægtede scenarier, og der skal ses bort fra virksomhedsspecifikke elementer ved de forventede betalingsstrømme, jf. ovenfor.

Der vil principielt også skulle foretages opskrivninger, hvis kreditrisikoen er blevet mindre end forudsat ved lånets etablering, medmindre der ikke er taget højde herfor ved en nedsættelse af bidraget. En indikation for, om der er behov for en generel opskrivning (eller nedskrivning) af udlånene, kan være, at bidragssatserne for nye lån sættes ned, uden at der samtidig reguleres på bidragssatserne for eksisterende udlån.

Det forhold, at bidraget på lånet eventuelt kan ændres, svarer til dels til, at renten på et almindeligt bankudlån er variabel. Det kan derfor ikke antages, at det forhold, at realkreditinstituttet har mulighed for at ændre bidraget, er ensbetydende med, at det eller de gældende bidrag på lånemassen svarer til den aktuelle kreditrisiko. Dette ville forudsætte ikke alene, at instituttet har mulighed for, men også i praksis ændrer bidraget, når kreditrisikoen eller prisen herpå ændrer sig, jf. ræsonnementet under pkt. 4.3. vedrørende variabelt forrentede udlån.

Repræsentanterne fra Realkreditrådet har tilkendegivet, at de ikke er enige i det synspunkt, idet bidraget på realkreditudlån fastsættes ud fra et mere langsigtet perspektiv, der involverer tab over flere konjunkturcykler. Disse medlemmer af arbejdsgruppen mener derfor ikke, at værdien af udlånene skal reguleres med

mindre der er indtruffet strukturelle ændringer, der tilsiger, at bidragene ikke længere svarer til tabsrisikoen set over et langt sigt, der involverer flere konjunkturcykler.

7. Notekravet i IFRS 7

I henhold til IFRS 7(25) skal alle finansielle aktivers og forpligtelsers dagsværdi oplyses i en note, hvis de ikke er indregnet til dagsværdi i balancen. Notekravet gælder således også udlån, der er indregnet i balancen til amortiseret kostpris.

IFRS 7(29) indeholder undtagelser for, hvornår oplysningerne om dagsværdien kan undlades i noterne. Det er herunder anført, at oplysningen kan udelades "when the carrying amount is a reasonable approximation of fair value, for example, for financial instruments such as short-term trade receivables." De øvrige undtagelser, der er nævnt, er kun relevante i forbindelse med andre typer af finansielle instrumenter end udlån.

Der, hvor den mulige undtagelse kan anvendes, er således eksemplificeret ved kortfristede handelstilgodehavender¹⁷. Det er ikke i den forbindelse tilkendegivet, hvad der menes med "kortfristede". En virksomhed vil således ikke generelt kunne henvise til undtagelsesbestemmelsen, men må kunne sandsynliggøre konkret, at det for dens udlån eller for en gruppe af dens udlån gælder, at den amortiserede kostpris er en "reasonable approximation" for dagsværdien. En sådan sandsynliggørelse skal kunne dokumenteres.

Finansrådets repræsentanter i arbejdsgruppen deler ikke denne opfattelse, idet de er af den opfattelse, at undtagelsesbestemmelsen vedrørende "short-term trade receivables" uden videre kan anvendes på kreditinstitutters kortfristede udlån.

Med udgangspunkt i notekravet har Finansrådet undersøgt, hvor stor en forskel 15 større internationale institutter (peer group) i deres årsrapporter for 2006 har identificeret mellem deres udlåns regnskabsmæssige værdi og dagsværdi

Resultatet af undersøgelsen var, at der alene er tale om en procentmæssig forskel på op til +/- 0,5 pct. Finansrådet anfører vedrørende kreditrisiko-elementet, at: *"flere peers nævner, at den regnskabsmæssige værdi af kreditrisikoen anvendes som approksimation for dagsværdien af kreditrisikoen"*.

Oversigten viser således, at inden for nuværende regnskabspraksis antager bankerne generelt, at der ikke er en væsentlig forskel på, om kreditrisiko-elementet opgøres til amortiseret kostpris eller dagsværdi.

Dette gælder også regnskaberne fra danske banker, der aflægger IFRS-regnskaber. Det er Finanstilsynets vurdering, at bankernes regnskabsoplysninger i tilknytning til denne note stort set intet indeholder, der sandsynliggør eller begrundes over for regnskabslæserne, at antagelsen er rigtig.

¹⁷ "short-term trade receivables", jf IFRS 7(29).

Det kan diskuteres, om en fejl i denne noteoplysning har samme betydning som en fejl ved indregning og måling og som følge heraf skal vurderes på samme måde, som hvis der var tale om en indregnings- eller målingsmæssig fejl.

Det fremgår af IFRS 7(BC 36), at baggrunden for, at kravet om denne noteoplysning er indsat i standarden er, at regnskabsbrugerne skal have adgang til sammenlignelige beløb for poster i balancen, der i det væsentlige har samme økonomiske karakteristika, med henblik på, at regnskabsbrugerne kan foretage virksomhedssammenligninger på et konsistent grundlag. Det anføres i den forbindelse, at målingen til dagsværdi – i modsætning til måling til amortiseret kostpris – er uafhængig af virksomhedens formål med besiddelsen og af, hvornår og til eller fra hvem de finansielle instrumenter er udstedt eller erhvervet.

Efter Finanstilsynets og repræsentanten for Nationalbankens opfattelse kan det antages, at regnskabsbrugere til brug for deres vurdering af virksomheden vil substituere værdien af de pågældende poster i balancen med dagsværdien, som den er oplyst i noten. På den baggrund er det tilsynets og repræsentanten for Nationalbankens opfattelse, at en fejl i denne note skal vurderes på samme måde, som hvis der var tale om en indregnings- og målingsmæssig fejl ved en post i resultatopgørelsen eller balancen.

Repræsentanterne for FSR og Finansrådet er ikke af samme opfattelse som Finanstilsynet og repræsentanten for Nationalbanken. Disse medlemmer finder, at da der alene er tale om en note, skal der i forbindelse med denne anlægges samme væsentlighedsvurdering som ved øvrige noter. En fejl i noten kan efter disse medlemmers opfattelse således ikke sidestilles med en indregnings- eller målingsmæssig fejl i forbindelse med beløb, der indgår i balance og resultatopgørelse, og der vil kunne accepteres en større relativ fejl i tallet i noten, end hvis dette var et tal, der indgik i balance eller resultatopgørelse. Endvidere har disse medlemmer gjort gældende, at det ikke har været tanken med dette notekrav i IFRS 7, at regnskabslæserne skal kunne foretage resultatsammenligninger mellem virksomhederne på basis af dagsværdierne oplyst i noterne. Derfor er en eventuel "resultatvirkning" af en eventuel fejl i noteoplysningen under alle omstændigheder ikke relevant i forbindelse med en væsentlighedsvurdering af en sådan fejl.

Udvalgets medlemmer er enige om, at udeladelse af noten i en IFRS årsrapport for en virksomhed med væsentlige udlån må betragtes som en væsentlig fejl.
